

Kas tänavust kevadet on põhjust kiruda?

Kuhu see kevadsoojus ometi jääb? Juba on käes maikuu keskpaik, aga ikka on külm! Just nii eestlased praegu kurdavad.

Ain Kallis

Tõeliselt suvesooja ilma on sel kevadel olnud vaid mõned päevad. DelfiFOTO: .

Tegelikult kuulevad sünoptikud kevade kirumist aastast aastasse. Samas – suvel ei küsi keegi, millal küll sügis saabub. Talve igatsetakse vaid siis, kui sügis juhtub eriti kõle ning porine olema. Nii et oodatuimateks aastaegadeks jäävad ikka kevad, mis lööb me hinge helisema ja sütitab armastust, ning suvi – teenitud puhkuse aeg.

Toomingas ja kartul

Ilmandusega kokku puutuvaid inimesi panevad sageli imestama rahva nõudmised meie ilmale, täpsemalt kliimale. Vahel tekib tunne, et me pole jõudnud oma ilmatahtmistega mitte ainult Euroopasse tagasi, vaid kaugemalegi. Nagu peaks kevad alati olema nii ühtlaselt soe ja kuiv, kui näiteks oli kümme aastat tagasi!

Tegelikult on üleminekuaastaajad Eestis enamasti kippunud olema kapriissed, nii kevaded kui sügised. Mõned kevadised lehelugude pealkirjad: “Mai läks kuumaks kätte!” (2007), “Kuhu jääb soojataat?” (2003), “Kuhu vihm jääb?” (2002), “Mai tekitas nurinat” (2001), “Maikusse jätkus lund ja suvesoojust” (1999).

Aprillis on äärmuslikud sooja- või külmanäitajad kõikunud +27,6 ja –23,7 kraadi, mais 30,9 ja –8,5° vahel. Viimane kevadkuu on Tartumaal juhtunud olema nii tolmkuiv (2 mm, 1918) kui ka kole vihmane (117 mm, 2003).

Peale selle, nagu hästi teada, on kevadel suured temperatuurikontrastid sisemaa ning saarte-ranniku vahel. Näiteks mõõdeti 21. aprillil Võrus pärastlõunal 16,2 kraadi, Korelas koguni 18°, samas tõusis elavhõbedasammas Tallinnas 10,2 ning Ruhnul vaid 5,3 pügalani.

Seni on maikuu päris suveilma (keskmise õhutemperatuuriga üle 13 kraadi) olnud Tartus neljal päeval, Tallinnas kahel, saartel püsivad senini vaid kevadilmad.

Paljus mõjutab meie soojatunnet tuul. Laupäeval, 12. mail puhus kogu Eestis vinge tuul, isegi sisemaal küündisid iilid 20 m/s. Äsja küntud põldude kohalt kandusid kaugele vastikud hallid tolmupilved, nähtus, mida kutsutakse tuulekandeks. Ja ei tahtnud kuidagi uskuda, et varjus, s.t ilmaonnides näitas termomeeter kohati 18 soojakraadi!

Paljud otsustavad kevade saabumise üle kartulipaneku ajast lähtudes. Teatavasti soovivad agronoomid teha seda tööd siis, kui 10 cm sügavusel on muld soojenenud 7–8 kraadini. Kui mõnel aastal on maa tahe ja küps juba aprilli lõpul, siis ajuti ja kohati hilineb töö üle poole kuu.

Vanarahvatarkuse kohaselt saab seda aega määrata tunduvalt lihtsamalt: kas toomingate õitsemise järgi või siis, kui kannatab palja tagumikuga mullal istuda. Tõraveres näiteks oli selleks esimene sobiv päev 1999. aastal 16. mail, kui termomeeter näitas 10 cm sügavusel 7° (tänavu on muld päris soe juba mai algusest).

Kuidas on aga lugu toomepuu õitsemisega?

Rein Ahase andmeil (aastad 1949–1999) algab toominga õitseng Võrus keskmiselt 17. mail. Kõige varajasem daatum pärineb 27. aprillist 1989, kõige hilisem aga 8. juunist 1955.

Saaremaal Karjal alustab toomingas õitsemisega keskmiselt 21. mail, varaseim aeg selleks oli 24. aprill 1990, hiliseim 13. juuni 1958.

Kast õlut ühe soojaga

Noortepärasem kevade alguse määrang pärineb Jaak Aaviksoolt aastast 2005. Selle määratluse järgi saabub kevad Tartusse siis, kui Pirogovi platsil saab püsti tõusmata kasti õlut ära juua.

Viimase definitsiooni vastu protesteerisid eeskätt meedikud, viidates reuma, samuti põie- ja neerupõletiku saamise võimalusele. Karastunud tudengid aga alustavad mõnel aastal bioklimatoloogiliste mõõtmistega juba märtsis.

Juhuslikult sain teada, miks on tänavune kevad heitlik. Astroloog Edda Paukson teatas, et planeetide seis on säärane!